

LIITE

Oppiainekokonaisuuksittain etenevä opetus

Oppiainekokonaisuuksittain etenevää opetusta voidaan tarjota oppilaalle, jonka opetus järjestetään POL20i§ päätöksen mukaisesti sairauden, vamman tai toimintakyvyn rajoitteen, ja perusteella ja joka opiskelee suurimman osan oppiaineista rajatuin sisällöin. Oppiainekokonaisuuksittain etenevää opetuksella taataan oppilaan oikeus oppiaineittain opiskeluun oman lähikehityksen vyöhykkeen mukaisesti, ennen toiminta-alueittain opiskelemaan siirtymistä.

Oppiainekokonaisuuksittain etenevä opetus	Toiminta-alueittain etenevä opetus
<ul style="list-style-type: none"> • Ajattelutaidot ja matemaattiset taidot • Kielen ja ilmaisun taidot • Opiskelutaitojen kehittyminen • Taitoaineiden tavoitekokonaisuudet • Tietoaineiden tavoitekokonaisuudet	<ul style="list-style-type: none"> • Kognitiiviset taidot • Kieli ja kommunikaatio • Sosiaaliset taidot, • Päivittäisten toimintojen taidot • Motoriset taidot

Oppiainekokonaisuuksittain etenevää opetus koostuu seuraavista kokonaisuuksista: ajattelutaidot ja matemaattiset taidot, kielen ja ilmaisun taidot, tietoaineiden tavoitekokonaisuudet, taitoaineiden tavoitekokonaisuudet ja opiskelutaitojen kehittymisen tavoitteet.

1. Kognitiivisten ajattelu- ja matemaattisten taitojen sisällöt ja tavoitteet

Ajattelutaidot ja matemaattiset taidot/ kognitiiviset taidot ja sisältöalueet koostuvat matematiikan, ympäristöopin, fysiikan ja kemian, biologian ja maantiedon sekä äidinkielen oppisisällöistä. Oppilaan eteneminen tapahtuu oman lähikehityksen vyöhykkeen mukaisesti.

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Laaja-alainen osaaminen	Työskentelytavat ja välineet
Oppija kehittyy tarkan havainnoinnin, järjestelmällisen tiedonkeruun sekä ajan ja avaruudellisten suhteiden hahmottamisessa.	Havainnointi ja hahmottaminen, systemaattinen työskentely, käsitteiden ymmärtäminen. Taitojen kerryttävä luonne edellytyksenä uuden oppimiselle.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen, monilukutaito.	Monikanavainen työskentely, konkreettiset materiaalit, havainnointitehtävät.

Kriittisen ajattelutaidon kehittyminen	Uskomisen, luulemisen ja toivomisen ja tietämisen erojen ymmärtäminen.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen, monilukutaito	Monikanavainen työskentely, konkreettiset materiaalit, havainnointitehtävät, arjen tilanteet.
Oppija harjoittelee tiedon käsittelyä sekä päättely- ja ongelmanratkaisutaitoja.	Suunnittelu, vertailu, luokittelu, sarjoittaminen, syy-seuraussuhteet. Loogisen päättelyn, luovuuden ja systemaattisen ajattelun edistäminen	Ajattelu ja oppimaan oppiminen.	Ohjatut tehtävät, keskustelu, ongelmanratkaisutehtävät.
Oppija ymmärtää pysyvyyden käsitteen sekä asioiden välisiä vuorovaikutussuhteita ja kokonaisuuksia.	Asioiden väliset yhteydet, kokonaisuuksien hahmottaminen.	Monilukutaito. Käsitteellisen ymmärryksen vahvistaminen.	Havainnollistavat välineet, kuvat, taulukot, arjen ilmiöt.
Oppija kehittyi lukumäärätaidoissa ja keskeisissä matematiikan perustaidoissa.	Lukumääräisyyden ymmärtäminen, lukujen vertailu, numero- ja lukukäsitteet, kymmenylitys; lukujonojen sujuvuus, matemaattinen kieli. Lukumäärän automatisoituminen peruslaskutoimituksissa.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen.	Konkreettiset laskuvälineet, toiminnalliset harjoitukset.
Lukukäsitteen laajentuminen	Kertolaskut, murto- ja desimaalilukujen ymmärtäminen. Geometrian perusteet, mittaaminen. Abstrakti matematiikka; yhtälönratkaisu, funktiot, prosenttilaskut	Ajattelu ja oppimaan oppiminen.	Konkreettiset laskuvälineet, toiminnalliset harjoitukset.

Oppija ymmärtää arjen matematiikkaa ja sen merkitystä omassa elämässään.	Rahan käsittely, ajan kuluminen, mittaaminen ja mittayksiköt.	Arjen taidot, monilukutaito.	Arjen tilanteet, toiminnalliset harjoitteet, konkreettiset välineet.
--	---	------------------------------	--

2. Kielen ja ilmaisun sekä kommunikaatiotaitojen sisällöt ja tavoitteet

Kielen, ilmaisun ja kommunikaation taidot ja sisältöalueet muodostuvat äidinkielen ja kirjallisuuden, vieraiden kielten, kuvataiteen, liikunnan, käsityön ja musiikin oppiainesisällöistä.

Opetuksen tavoitteet	Keskeiset sisällöt	Laaja-alainen osaaminen	Työskentelytavat ja välineet
Oppija kehittää kielen ja ilmaisun taitojaan	Äidinkieli ja kirjallisuus, vieraat kielet (ruotsi, englanti), taide- ja taitoaineet	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu	Sanallinen, kuvallinen ja draamallinen ilmaisu
Lukemaan ja kirjoittamaan oppiminen	Kirjainten tunnistaminen ja nimeäminen, kirjain-äännevastaavuus, äännetietoisuus, sujuvan lukutaidon perustojen luominen.	Kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaidot. Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Monipuoliset materiaalit ja ilmaisukeinot
Kirjoitustaidon vahvistuminen. Virkerakenteiden monipuolistuminen.	Kirjainmuotojen kirjoittaminen, käsialan vakiintuminen, isot ja pienet kirjaimet, sanavälit, pisteen käyttö. Tavutasosta sana- ja lausetasoiseen kirjoittamiseen.	Kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaidot	Monipuoliset materiaalit ja ilmaisukeinot
Oppija oppii tuottamaan ja ymmärtämään viestejä	Kommunikointi, kielellinen ilmaisu ja vuorovaikutus	Kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaidot	Korvaavat kommunikaatiokeinot, kehonkieli

Oppijan käsite- ja sanavarasto laajenee	Lukeminen, kirjoittaminen ja kielelliset valinnat	Ajattelu ja oppimaan oppiminen	Monipuoliset materiaalit ja ilmaisukeinot
Oppija tunnistaa omat vahvuutensa	Omien taitojen ja kehittämisalueiden tunnistaminen	Itsetuntemus ja itsenäinen toimijuus	Ohjattu harjoittelu ja vuorovaikutus
Luetun ymmärtäminen, luetun ymmärtämisen syventäminen	Monipuolisten tekstien (fiktiiviset ja tietotekstit) lukeminen ja sujuvuuden kehittäminen. Pohdintojen ja päätelmien tekeminen luetusta ja kuullusta tekstistä.	Kieli-, vuorovaikutus- ja ekstitaidot. Kuullun ymmärtämisen vahvistaminen, keskustelutaidot.	
Oppija kehittää monilukutaitoa	Kuvien, symbolien ja viestien tulkinta ja tuottaminen. Kriittinen lukutaito, kirjallisuuden analysointi, erilaisten tekstikäytänteiden hallinta, itsenäisen lukemisen tukeminen, lukemisen merkityksen ymmärtäminen.	Monilukutaito ja kriittinen ajattelu	TVT-välineet ja digitaaliset ympäristöt

3. Opiskelutaitojen kehittyminen

Opiskelutaitojen ymmärtäminen ja harjoittelu on välttämätön osa oppimaan oppimista. Taitokokonaisuuksia harjoitellaan koko perusopetuksen ajan oppilaan oman lähikehityksen vyöhykkeellä.

Taitokokonaisuus	Keskeiset sisällöt	Mitä havainnoidaan / arvioidaan
Itseohjautuvuus ja toiminnanohjaus	Itseohjautuvuus, omatoimisuus, tarkkaavuus, toiminnan aloittaminen ja	Oppilas kykenee aloittamaan tehtävän, pysymään tehtävässä ja saattamaan

	loppuunsaattaminen arjen ja oppimistilanteiden eri vaiheissa	sen loppuun tuetusti tai itsenäisemmin
Tunnetaidot	Tunteiden tunnistaminen ja nimeäminen itsessä ja toisissa. Tunteiden säätely ja ilmaisu. Empatiataidot	Oppilas tunnistaa ja osaa säädellä omia tunteitaan. Vastuullinen toiminta
Oppimaan oppiminen	Omien vahvuuksien ja tuen tarpeiden tunnistaminen, oman oppimisen prosessin ymmärtäminen	Oppilas tunnistaa omaa oppimistaan ja reagoi saamaansa tukeen
Työskentelytaidot	Ohjeen mukaan toimiminen, pitkäjänteinen ja suunnitelmallinen työskentely. TVT-taidot; tietokoneen käyttäminen opiskelussa ja tiedonhaussa	Oppilas noudattaa ohjeita ja työskentelee tavoitteellisesti omalla lähikehityksen vyöhykkeellään.
Sääntöjen ja sopimusten noudattaminen	Yhteiset pelisäännöt, sopimukset, vastuu omasta toiminnasta. Syy-seuraussuhteen ymmärtäminen.	Oppilas toimii sovittujen sääntöjen mukaisesti ja ymmärtää niiden merkityksen
Ajanhallinta ja arjen rakenteet	Ajankulun hahmottaminen, päiväohjelman jäsentäminen, aikaan ja paikkaan liittyvät käsitteet	Oppilas hahmottaa päivän rakennetta ja siirtymiä tuetusti tai itsenäisesti
Vuorovaikutus oppimistilanteissa	Avun pyytäminen, kuunteleminen, oman vuoron odottaminen, osallistuminen yhteisiin tilanteisiin.	Oppilas osallistuu oppimistilanteisiin ja hyödyntää vuorovaikutusta oppimisessa
Arviointi- ja palautetaidot	Palautteen vastaanottaminen, itsearviointi, työskentelyn reflektointi oppilaan taitotasoa huomioiden	Oppilas reagoi palautteeseen ja harjoittelee arvioimaan omaa työskentelyään

Taitoaineiden tavoitteet

Taitoaineiden tavoitteet ja sisällöt koostuvat musiikin, liikunnan, kuvataiteen, käsityön ja kotitalouden oppiainesällöistä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppijalla on mahdollisuus ilmaista itseään musiikin, liikunnan, kuvataiteen, käsityön ja draaman keinoin	Laulaminen, soittaminen, kuunteleminen, liikkuminen, kuvallinen ilmaisu, draama, oman ja toisten töiden arvostaminen, arjen aktiivisuuden lisääntyminen	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
Oppija saa myönteisiä elämyksiä ja onnistumisen kokemuksia	Elämyksellinen ja kannustava toiminta, osallisuuden kokemukset, luovuuden kehittyminen, pitkäjänteinen työskentely, ongelman ratkaisutaidot	Osallistuminen ja vaikuttaminen
Oppijan luovaa ilmaisua tuetaan ja vahvistetaan	Oman ilmaisun harjoittelu eri taitoaineissa, hienomotorisen osaamisen vahvistaminen, hahmottamisen taidot	Ajattelu ja oppimaan oppiminen
Oppijaa rohkaistaan ilmaisemaan itseään monipuolisesti	Musiikin, liikunnan, kuvataiteen ja draaman menetelmät	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
Oppilas opiskelee arjen kotitalous taitoja	Ruokailutavat, terveellinen ravinto, kestävän kehityksen huomioiminen, turvallinen kodin laitteiden käyttö, siisteys	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
Oppija tutustuu ja harjoittelee erilaisia liikunnan muotoja	Sisä- ja ulkoliikunta, vuodenaikojen mukaiset liikuntamuodot	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
Oppijalle tarjotaan monipuolisia ja leikinomaisia liikuntakokemuksia	Leikinomainen liikkuminen, motoristen taitojen harjoittelu yhdessä, kehon hahmottaminen, tasapaino ja käsittelytaidot (pallot, mailat yms) nopeuden ja voiman säätely ja suuntaaminen	Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin tukeminen, liikunnan ilo arjessa, liikunnan merkityksen ymmärtäminen hyvinvoinnille
Oppija tutustuu ja harjoittelee erilaisia	Erilaisiin käsityön/ puutyön/ kuvaamataidon materiaaleihin, työkaluihin, välineisiin ja käsitteistöön tutustuminen. Annettujen	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu. Arjen taidot.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
kuvataiteen ja käsityön muotoja	turvallisuusohjeiden ymmärtämisen ja niiden noudattamisen harjoittelu. Työn suunnittelun harjoittelu. Eteneminen työskentelyssä vaihe vaiheelta tarvittaessa ohjatusti. Työympäristön siisteydestä ja järjestyksestä huolehtiminen. Omien valintojen tekeminen ja omien ratkaisujen hoksaaminen.	

Tietoaineiden tavoitteet

Tietoaineet muodostuvat ympäristöopin, biologian ja maantiedon, historian ja yhteiskuntaopin, uskonnon, elämänskatsomustiedon, fysiikan ja kemian, terveystiedon sekä oppilaanohjauksen oppiainesisällöistä.

Opetuksen tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppija tutustuu perheensä, lähiympäristönsä, kotimaansa ja maailman ilmiöihin	Vieraillaan, liikutaan ja retkeillään luonnossa ja rakennetussa ympäristössä	Monilukutaito
Oppija oppii havainnoimaan, tutkimaan ja käyttämään käsitteitä	Käsitteisiin tutustuminen, tutkiminen ja havaintojen tekeminen	Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Oppija harjoittelee ongelmanratkaisua ja ymmärtää ilmiöiden yhteyden omaan arkeen	Arkeen liittyvät ilmiöt, syy-seuraussuhteiden tarkastelu	Ajattelu ja oppimaan oppiminen
Oppija tutustuu ihmisoikeuksiin ja	Ihmisoikeudelliset teemat, yhteiskuntaan tutustuminen, oma kasvu yhteiskunnan jäseneksi,	Osallistuminen ja vaikuttaminen

yhteiskunnallisiin kysymyksiin	vaikutusmahdollisuudet, vastuullinen toiminta. Demokratian periaatteiden ymmärtäminen.	
Oppija harjoittelee toisten näkemysten kunnioittamista ja tilanteeseen sopivaa käyttäytymistä	Vuorovaikutustilanteet, sosiaaliset harjoitukset	Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
Oppija tutustuu terveyden ja hyvinvoinnin perusteisiin	Kasvu ja kehitys, hyvät terveystottumukset	Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
Oppija hahmottaa ajan kulumista ja muutosta	Ennen ja nyt; historiatietoisuuden kehittyminen ja menneisyyden hahmottaminen. Oman historiallisen polun ymmärtäminen.	Ajattelu ja oppimaan oppiminen
Oppija tutustuu elämäkatsomukseensa, vuodenkiertoon ja perinteisiin	Vuodenkierto, juhlat, perinteet, yhteistyö (esim. seurakunta) ja eri uskontojen ja kulttuurien ymmärtäminen. Monipuolinen katsomuksellinen yleissivitys	Kulttuurinen osaaminen
Oppija tutustuu oppimisen taitoihin, ammatteihin ja työelämään	Yritysvierailut, vierailijat, TET-jakso Jatko-opiskelumahdollisuuksiin tutustuminen ja jatko-opiskelupolun löytäminen. Elämän suunnittelutaidot	Työelämätaidot ja yrittäjyys